

**Redegørelse om
Nordisk Samarbejde
2014**

**Ved medlem af Naalakkersuisut for Miljø, Natur,
og Nordisk samarbejde**

EM 2014/13
UD j.nr. 08.19-14
Sags-nr.: 2014-101767
Dok-nr.: 1665308

1. Det generelle nordiske samarbejde.

I slutningen af oktober afholder Nordisk Råd sin årlige session. Dette markerer for en lang række emners vedkommende afslutningen af Nordisk Råds behandling af de sager, som rådets udvalg har arbejdet med siden sidste session. Mange af Nordisk Råds drøftelser baserer sig på de Ministerrådsforslag og redegørelser, som de nordiske regeringer og Nordisk Ministerråd forelægger for Nordisk Råd. I nærværende redegørelse gennemgås de vigtigste emner i samarbejdet i Nordisk Ministerråd set fra et grønlandsk perspektiv. Det drejer sig dels om sager, som vedrører det generelle samarbejde, og som varetages af formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for Nordisk Samarbejde, og dels om de enkelte medlemmer af Naalakkersuisuts arbejde i de ministerråd, der hører under deres ressort.¹

1.1 Nordisk Råds session i Oslo 2013.

Formand for Naalakkersuisut samt medlem af Naalakkersuisut for Udenrigsanliggender Aleqa Hammond deltog i møder med kolleger fra Åland og Færøerne, de nordiske statsministre samt diskussionen i Nordisk Råd om visionen for det fremtidige nordiske samarbejde samt den udenrigs- og sikkerhedspolitiske debat.

De 8 nordiske regeringsledere tilsluttede sig i forbindelse med deres møde en fælles erklæring om at styrke samarbejdet for at nedbryde grænsehindre mellem de nordiske lande. Arbejdet skal fjerne hindringer, der står i vejen for at udnytte det fælles nordiske arbejdsmarked og handelsmuligheder samt det fælles nordiske uddannelsesområde. (jf. afsnit 1.6 nedenfor)

På statsministermødet var de arktiske spørgsmål også på dagsordenen, og der var enighed om, at det nordiske samarbejde i Nordisk Ministerråd er et godt udgangspunkt for de nordiske landes initiativer i det arktiske samarbejde. Samarbejdet betyder, at en lang række spørgsmål kan forberedes i fællesskab.

Nordisk Råds session blev indledt med den traditionelle debat mellem de nordiske statsministre/-regeringsledere. Temaet for diskussionen var visionerne for det nordiske samarbejde. Dette havde også året igennem været på samarbejdsministrenes dagsorden.

I sit indlæg understregede formanden for Naalakkersuisut, at grundstenen for det nordiske samarbejde er den tillid, der er mellem de nordiske lande og deres folk. Dette betyder, at man i nordisk sammenhæng ”kan diskutere ting, at vi kan løse uoverensstemmelser i dialog og i respekt for hinanden”. Formanden for Naalakkersuisut understregede endeligt i sit indlæg at visionen for Grønlands deltagelse i Nordisk samarbejde på sigt er fuldt medlemskab.

Som noget nyt benyttede formanden for Naalakkersuisut sig af lejligheden til at deltage i Nordisk Råds udenrigs- og sikkerhedspolitiske debat. Under denne debat blev der også lejlighed til at svare på spørgsmål omkring Grønlands erhvervsudvikling med særlig henvisning til eventuel uranudvinning. Det blev således understreget, at en brydning af uranholdigt malm vil ske i henhold til den gældende lovgivning.

---

¹ Fordeling af ministerråd på Naalakkersuisut områder, se bilag 1.

1.2 Samarbejde mellem Åland, Færøerne og Grønland i Norden.

Sessionen blev også benyttet til det årlige statusmøde for samarbejde mellem Åland, Færøerne og Grønland, og man kunne med tilfredshed konstatere, at der er en god dialog mellem de 3 lande i Nordisk Ministerråds forskellige ministerråd, embedsmandskomiteer og arbejdsgrupper, og man forventede, at dette ville blive udbygget i forbindelse med den moderniseringsopgave, som samarbejdsministrene havde givet det nye generalsekretær for Nordisk Ministerråd.

1.3 Samarbejdet udenfor Nordisk Ministerråd regi.

Gennem de seneste år er der blevet færre politiske temaer, som behandles i Nordisk Ministerråd, hvilket skyldes flere politiske beslutninger om at koncentrere og styrke arbejdet på færre områder. I 2006 blev antallet af ministerråd således nedbragt fra 17 til 11. Samarbejdsministrene har nedbragt det beløb, der er til rådighed for de øvrige ministerråd, og har i stedet iværksat strategiske initiativer og senere udvidede formandskabsprogrammer, men det var ikke intentionen med omlægningerne, at de selvstyrende lande skulle afskæres fra relevant nordisk samarbejde, selvom det måtte finde sted i et andet regi end Nordisk Ministerråd. Et synspunkt, som Naalakkersuisut med tilfredshed har konstateret, støttes fra dansk side.

Opfølgningen af Stoltenbergrapporten, som pegede på udenrigs- og forsvarspolitiske spørgsmål, er for en stor del sket i et direkte samarbejde mellem landenes kompetente myndigheder. Det er primært sket på områder udenfor de selvstyrende landes kompetence.

Samarbejde udenfor Nordisk Ministerråds regi finder også sted på en række områder, som politisk og administrativt er et ansvar for myndighederne i Åland, Færøerne og Grønland. I foråret 2014 blev dette aktualiseret af spørgsmålet om deltagelse i de nordiske landes ministermøde, som vedrører kommunale spørgsmål. Sagen er herefter rejst overfor samarbejdsministrene, således at de kan tilkendegive deres holdning overfor de nordiske landes regeringer. Herefter må man forvente en positiv løsning.

1.4 Samarbejdsministrenes vision for det nordiske samarbejde.

Som nævnt var temaet for regeringsledernes debat på sessionen visioner for det nordiske samarbejde. Debatten fulgte op på de drøftelser, som havde fundet sted bl.a. på samarbejdsministrenes møder i løbet af året. Resultatet af diskussionerne blev afsluttet på samarbejdsministrenes møde i februar 2014, hvor man konkluderede med vedtagelse af en udtalelse med titlen ”Norden – Sammen er vi stærkere”. I denne erklæring har man formuleret visioner om nordisk samarbejde indenfor 4 områder: Det grænseløse Norden; Det innovative Norden; Det synlige Norden og Det udadvendte Norden. Det overordnede mål er, at det nordiske samarbejde fortsat skal føles relevant og givende for indbyggerne i Norden².

1.5 Grænsehindringsrådet og deltagelse i Hallo Norden netværket.

---

² Erklæringen i sin fulde længde vedlægges som bilag 2 til denne redegørelse

Fra januar 2014 ændrede Nordiske Ministerråd sit arbejde med at reducere nordiske grænsehindringer, og det daværende Grænsehindringsforum blev omdannet til Grænsehindringsrådet under Nordisk Ministerråd.

I det nordiske samarbejde har man gennem de senere år opprioriteret arbejdet med at få fjernet en række grænsehindringer, som nordiske borgere kommer ud for, når de flytter til et andet nordisk land. Ved Nordisk Råds Session i Oslo i oktober sidste år underskrev de nordiske regeringsledere en fælles deklARATION om vigtigheden af at bekæmpe grænsehindringer.

I Selvstyret havde Inatsisartut sin første drøftelse af hele spørgsmålet om grænsehindringer i april 2012. Som opfølgning på denne debat besluttede Naalakkersuisut, at Grønland skulle indtræde i det nordiske grænsehindringsarbejde pr. 1. januar i år.

Naalakkersuisut har indgået en aftale med Greenland Business om at varetage Grønlands deltagelse i Grænsehindringsrådets arbejde. Greenland Business har et godt netværk i det grønlandske erhvervsliv, som lettere kan opfange problemer fra hele arbejdsmarkedsområdet. Greenland Business har endvidere den fornødne erfaring til at vurdere, hvornår eventuelle problemstillinger for andre nordiske virksomheder, f.eks. er af praktisk karakter, og hvornår en sag bør forelægges Selvstyret til vurdering af ændring af lovgivningen. En rapport fra det første halve års arbejde i Grænsehindringsrådet vil i efteråret blive oversendt til Inatsisartut til orientering

Når man rejser til/flytter til et andet nordisk land, vil de nødvendige kontakter til f.eks. offentlige myndigheder ofte være lidt anderledes, end man kan kender til der, hvor man kommer fra. Nordisk Ministerråd har i en række år drevet netværket Hallo Norden, som gennem www.hallonorden.org samt skriftlig og telefonisk information hjælper borger, når et lands regler skal forstås og efterleves. Hallo Norden virksomheden er tillige vigtig for arbejdet i Grænsehindringsrådet, da det ofte er spørgsmål til Hallo Norden, der afdækker regler og praksis, der virker som en grænsehindring. Hallo Norden finansieres over Nordisk Ministerråds budget, og det forventes, at der vil være et Hallo Norden informationspunkt på plads i Grønland inden udgangen af 2014 i et tæt samarbejde med Grænsehindringsrådets virksomhed.

1.6 Nordisk ministerråds budget og arbejdet med at modernisere og forenkle den måde arbejdet udføres på i sekretariat og bestyrelser.

Som nævnt fik den nye generalsekretær, der startede sit arbejde i marts 2013, som opgave at komme med forslag til administrative og praktiske ændringer at ministerrådets virksomhed, herunder også ændrede sagsgange i sekretariatet. Dette arbejder er på linje med visionserklæringens ønske om, at det nordiske arbejde skal være mere synligt, således at man markerer Norden som en region, der aktivt arbejder på at fremme ny viden, som kan styrke samfundenes fremtid.

I marts i år forelagde generalsekretæren i alt 39 forslag til ændringer. Det vedrører både arbejds-gange i sekretariatet, dagsorden og mødeform for ministermøder og ændringer i ansvaret for bestyrelserne i Nordisk Ministerråds institutioner. Forslagene blev med enkelte justeringer vedtaget af samarbejdsministrene på deres møde i juni måned.

På et enkelt punkt blev der dog ikke foretaget ændringer. Som et led i moderniseringen havde generalsekretæren også stillet forslag om at ligestille Ministerrådet for Uddannelse og Forskning samt Ministerrådet for Kultur på budgetområdet. Det vil i praksis kunne betyde, at MR-SAM ville kunne disponere over indholdet af disse ministerråds budgetramme. Dette forslag blev ikke gennemført.

Den reduktion af Nordisk Ministerråds budget, som blev vedtaget i 2013, er fortsat i budgetrammen for 2015. I 2014 blev totalbudgettet reduceret med 5%, og 2015 er reduktionen på 2%. Ministerrådets samlede budget er således på 936,110 mio. DKK. Reduktionen er fordelt ligeligt på alle ministerråd/sektorer, men indenfor de enkelte ministerråd kan der være foretaget prioriteringer, som betyder, at nogle områder sparer mindre end andre.

Beslutningen fra 2013 om at gennemføre formandskabsinitiativet på i alt 15 mio. DKK pr. år fortsættes uændret. Danmark har benyttet sig af muligheden for at stille forslag til en række projekter, som passer til dette beløb, jf. punkt 1.8 nedenfor.

1.7 Vestnordisk Råd.

Naalakkersuisut har i juni måned afgivet svar på Vestnordisk Råds rekommandationer i henhold til aftalen mellem de 3 landes regeringer og Vestnordisk Råd. Vestnordisk Råds årsmøde afholdes i september i Island, hvor den islandske samarbejdsminister repræsenterede de 3 landes regeringer i sit indlæg på mødet. Naalakkersuisut vil som tidligere år indgå i dialog med Inatsisartut om de nye rekommandationer, når disse er på Inatsisartuts dagsorden.

1.8 Danmark som formand for Nordisk Ministerråd 2015.

På den kommende Nordisk Råds session i Stockholm vil den danske statsminister præsentere det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd i 2015.

I efteråret 2013 blev Færøerne og Grønland inviteret til at afgive forslag til programpunkter og projekter af den danske minister for Nordisk samarbejde. I nærværende redegørelse vil der under de enkelte afsnit blive redegjort for de forslag, der har fundet vej til programmet.

Programmet har 3 temaer Vækst, Velfærd og Værdier. Hertil kommer et emne, man har kaldt "Det blå Arktis". For alle områder gælder, at man i større eller mindre udstrækning bygger på det igangværende arbejde i Nordisk Ministerråd. Blandt de områder som i de senest år ikke har været i det officielle nordiske samarbejde, er en fokus på "bæredygtig byudvikling", turisme og markedsføring af Norden. Det sidste punkt følger op på den brandingstrategi, som samarbejdsministrene har fået udarbejdet i 2014.

Et enkelt af de 11 formandskabsprojekter ledes af Naturinstituttet. Man vil i samarbejde med andre nordiske og arktiske havforskningsinstitutter udvikle en fælles model for kortlægningen og overvågningen af havbundens biodiversitet. Dette arbejde skal danne grundlag for fremtidig viden om havbundens biodiversitet til gavn for fiskeri og miljøforvaltning.

Hertil kommer, at Fiskeridepartementet er med i styregruppen for det færøsk ledede projekt om bioøkonomi i Nordøstatlanten og Arktis.

Formandskabet giver også anledning til, at flere ministerråd, embedsmandkomiteer og arbejdsgrupper afholder møder og seminarer i Grønland i løbet af 2015. Dette gælder således samarbejdsministrene, der holder møde i Ilulissat i uge 11.

2. Uddannelse, forskning, kultur, kirke og ligestilling.

2.1. Ligestilling.

Budgetramme

MR-Ligestillings ramme for 2014 er på 8,9 mio. DKK. Rammen er i forbindelse med en samlet besparelse på budgettet for det nordiske samarbejde beskåret med 2,2 % i forhold til 2013. Rammen for MR- Ligestilling i forhold til det samlede budget er fortsat på 0,9 %.

Midlerne fordeles således, at Nordisk Information for Kundskab og Køn (NIKK) modtager en bevilling på 2,5 mio. DKK, mens der afsættes 6,4 mio. DKK til nordiske ligestillingsprojekter.

Aktiviteter

MR-Ligestilling arbejder indenfor et 4-årigt samarbejdsprogram (2011-2014), hvor der fokuseres på samarbejde i Norden, samarbejde med de tre baltiske lande og samarbejde med Nordvestrusland. Der er to overordnede prioriterede temaer, nemlig integrering af et køns- og ligestillingsperspektiv samt mænds og drenges aktive deltagelse. For så vidt angår samarbejdet i Norden er de prioriterede områder ligestilling på arbejdsmarkedet, ligestilling i uddannelse, køn, etnicitet og ligestilling samt multolerance mod kønsrelateret vold. Departementet deltog i EK- Ligestillings mødet i Stockholm i december.

Det danske formandskab 2015

I forbindelse med det danske formandskab i 2015 planlægges der en konference i Grønland med temaet: ”Køn, uddannelse og migration”. Denne konference skal have særlig fokus på de udfordringer omkring køn, uddannelse og migration, som identificeres for Vestnorden, men kan ligeledes berøre de problemstillinger, som udkantsområder er stillet overfor nationalt. Seminaret bygger videre på en konference afholdt i Færøerne i 2014 med temaet ”Kønsdelingen på arbejdsmarkedet og i hjemmet”.

2.2. Kultur.

Budgetramme

MR-Kulturs ramme for 2014 er på 167,9 mio. DKK. Rammen er i forbindelse med samlet besparelse på budgettet for det nordiske samarbejde beskåret med 3,1 % i forhold til 2013. Rammen for MR-K i forhold til det samlede budget er fortsat på 17,6 %.

Aktiviteter

MR-Kultur har fastlagt en strategi for det nordiske kultursamarbejde for 2013-2020. Strategien omfatter 5 temaer. Det bæredygtige Norden, Det kreative Norden, Det interkulturelle Norden, Det unge Norden og Det digitale Norden.

Inden for kulturområdet er udpeget kulturaktører som repræsentanter i bestyrelser for de nordiske huse- og institutter samt diverse kulturelle samarbejdsorganer.

Derudover har der gennem året været deltagelse i møder i både Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K), og i Embedsmandskomiteen for Kultur (EK-K).

I forlængelse af sin deltagelse i Nordisk Session besøgte Naalakkersuisoq for Kultur Færøerne, hvor fokus bl.a. var på sprog, og holdt møde med Kulturministeren og Sprognævnets formand.

På MR-K 1/14 var der et tema om Nordiske arkiver, hvor de nationale arkivarer præsenterede deres arbejde og det tætte nordiske samarbejde, der er en lang tradition for på dette område. Emnet var bl.a. interessant for Naalakkersuisoq for Kultur, som fremlægger forslag til en revideret arkivlov på EM 2014.

På mødet traf Naalakkersuisoq for Kultur for første gang den danske kulturminister, Marianne Jelved. Ministrene deltog i udgivelsen af de islandske sagaer på 3 nordiske sprog - dansk, norsk og svensk - og fik overrakt de 5 bind på dansk.

Departementet og en række repræsentanter for de grønlandske medier deltog i efteråret i NORAs konference om medierne i de små lande. Medierne fandt konferencen meget udbytterig og tilkendegav ønske om lignende konferencer fremover.

Det danske formandskab 2015

Grønland har foreslået det kommende danske formandskab i 2015, at der laves et seminar med workshop omkring filmproduktion i yderkantsområderne. Der har fra grønlandsk side været udtrykt ønske om udvikling af filmområdet. Der har tidligere været kontakt med Det danske Kulturministerium og danske kulturministre om samarbejde på filmområdet, og der er opstartet samarbejde i miljøerne. Dette samarbejde ønskes styrket og udvidet til hele Norden.

2.3 Uddannelse og Forskning.

Budgetramme

MR-Us ramme for 2014 er på 278,7 mio. DKK. Rammen er i forbindelse med samlet besparelse på budgettet for det nordiske samarbejde beskåret med 1,9 procent i forhold til 2013. Rammen for MR-U i forhold til det samlede budget er faldet fra 29,2 % til 28,8 %.

Aktiviteter

MR-U har i 2013 afholdt ét møde. På mødet drøftede ministrene 1) fælles udfordringer og den fremtidige udvikling af de videregående uddannelser i de nordiske lande, 2) gradvis åbning af forskningsfinansieringen og 3) kvaliteten i erhvervsuddannelserne med fokus på uddannelsernes tiltrækningskraft og reduktion af frafald. Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling deltog i mødet og redegjorde for forholdene i Grønland og grønlandske erfaringer.

I 2013 trådte en ny organisering af samarbejdet i kraft, herunder den besluttede nedlæggelse af de faste rådgivningsgrupper. Der er kun i begrænset omfang nedsat ad hoc grupper. En af disse, ad hoc gruppen for forskning, har i efteråret 2013 afholdt et møde i Grønland.

Der blev desuden afholdt en nordisk konference om skoleudvikling i Ilulissat i efteråret 2013. Dette som led i et fælles nordisk udviklingsprojekt indenfor skoleområdet. Grønland deltager aktivt i projektet og har anbefalet projektet videreført i Danmarks formandskabsprogram i 2015.

Det danske formandskab 2015

Grønland har været i tæt dialog med Undervisningsministeriet og Ministeriet for Uddannelse og Forskning om det danske formandskabsprogram for 2015. Dette gælder både i forhold til foreslåede

formandskabsprojekter, til indholdet i sektorprogrammet og i forhold til møder og konferencer i formandskabsperioden. Grønland har støttet det af de to ministerier udarbejdede forslag til et formandsprojekt vedrørende Nordisk videnssamarbejde om god undervisning og pædagogisk praksis og har tilkendegivet ønske om, at det fællesnordiske udviklingsprojekt på skoleområdet videreføres i formandskabsprogrammet.

3. Fiskeri, Fangst og Landbrug.

3.1. Indledning.

Det islandske formandskabsprogram har på fiskeri, jordbrug, levnedsmiddel og skovbrugs (FJLS) område fokus på klimaændringer og bioøkonomi.

Bioøkonomien omhandler en bæredygtig produktion af biomasse for øget anvendelse af biomasseprodukter med det formål at mindske klimaforandringerne og anvendelsen af fossile råvarer samt en øget forædlingsværdi af biomasse med det formål at optimere økosystemtjenesternes værdi og bidrag til økonomien.

NordBio

Islands hovedprogram hedder NordBio og er et treårigt program, som er blevet søsat under Islands formandskab for Nordisk Ministerråd i 2014. Det er et paraplyinitiativ, som samler en række forskellige projekter og sektorer, som alle har til formål at forbedre vores udnyttelse af ressourcer og minimere vores affaldsproduktion.

NordBio er et samarbejdsprojekt mellem fem nordiske ministerråd: Miljø; Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug; Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik; Uddannelse og Forskning samt Kultur. Nordiske eksperter indenfor disse områder vil i fællesskab arbejde på projekter, som skal fremme bæredygtig udnyttelse af de levende naturlige ressourcer. Der vil være fokus på både samfundets overordnede interesser og miljøets specifikke interesser og på at fremme udformningen af en konkurrencedygtig økonomi samt nye metoder inden for ungdomsuddannelser.

3.2 Departementets (APNN) arbejde i NordBio

Departementet er repræsenteret i styregruppen for NordBio, Det ene projekt, som APNN deltager direkte i på nuværende tidspunkt er: 'Innovation in the Nordic bioeconomy' -Product development, sustainable food production and biomass'. Dette projekt falder indenfor 3 kategorier: Produktudvikling, bæredygtig fødevarerproduktion og øget produktion af biomasse. Formålet med projektet er at få direkte økonomisk betydning gennem innovation og værdiskabelse i de nordiske bioøkonomier og dermed styrke regional og økonomisk vækst.

I den første fase, der begyndte i foråret 2014, blev der fokuseret på produktudvikling i Island, Grønland og Færøerne, og bygger videre på det arbejde, der udføres i det nordiske projekt "Arctic bioeconomy" i 2013. Aktivering af småproducenter og iværksættere i produktudvikling med fokus på fødevarer af lokale råvarer. Tanken er at kombinere indsatsen indenfor innovation, mad samt forskningscentre, uddannelsesinstitutioner og regional udvikling.

Nye produkter fra projektets første fase blev præsenteret på NordTic konferencen i forbindelse med

ministermødet i juni i Selfoss. Det er planen, at der også præsenteres produkter ved MR-NER mødet i november 2014.

I august 2014 vil anden fase i projektet blive indledt og vil dække alle de nordiske lande. Produktudvikling og/eller anvendelse af nye og mere effektive processer vil bygge på netværket fra Ny Nordisk Mad og produkter og/eller virksomheder identificeret i fase ét.

3.3 Fiskeri.

Departementet prioriterer samarbejdet med vore nordiske kollegaer på fiskeriområdet i form af øget erfaringsudveksling. Det er erfaringen, at deltagelse i embedsmandskomiteer og arbejdsgrupper medvirker til større medbestemmelse og opmærksomhed på grønlandske ønsker samt giver bedre mulighed for fremtidige fælles projekter i nordisk regi.

Balanceret udnyttelse ("høst")

I embedsmandskomiteen for det nordiske fiskerisamarbejde er der blevet fordelt midler til grønlandsk deltagelse i en workshop om balanceret høst, der afholdes i Rom i september i regi af European Bureau for Conservation and Development (EBCD) på vegne af The Fisheries Experts Group of the IUCN Commission of Ecosystem Management. Workshoppen har titlen: *Balanced Harvest in the real world— Scientific, policy and operational issues in an ecosystem approach to fisheries*. Balanceret udnyttelse ("høst") defineres som et fiskeri, der fordeler fiskeritrykket ud over alle trofiske niveauer (eller alle de tilgængelige niveauer), størrelser og arter og fiskeriet skal ske i relation til arternes naturlige produktivitet. Derved sikres, at arternes størrelse og sammensætning forbliver uændret. Resultatet af et sådant fiskeri, såfremt de tilgrundliggende antagelser holder, er, at udbyttet øges, samt at økosystemets produktivitet holdes så høj som mulig og dets relative sammensætning bibeholdes.

Departementet samarbejder med workshoppens projektleder i EBCD og med Grønlands Naturinstitut om at udarbejde et bidrag og en præsentation til workshoppen. Workshoppen kan blive en god talerstol i Europa for grønlandske synsvinkler på fiskeriet og er kommet i stand i kraft af deltagelsen i det nordiske fiskerisamarbejde.

Arktisk Bioøkonomi

Departementet deltager i et projekt omkring arktisk bioøkonomi under Nordisk Bioøkonomi Initiativ med midler fra NMRs Arktiske samarbejdsprogram. Projektet 'Bæredygtig bioøkonomi i Arktis' er et samarbejdsprojekt mellem Samnordisk Skogsforskning (SNS), Nordisk Komité for Jordbrugs- og fødevarerforskning (NKJ), AG-Fisk og NordGen og inddrager endvidere aktører fra andre nordiske samarbejdsområder. Projektets formål er at belyse biomassepotentialet i Arktis og identificere muligheder og udfordringer for en bæredygtig bioøkonomi i Arktis med specielt fokus på primærernæringerne, hvor SNS og NKJ har stor og mangeårig projektkompetence. Det første seminar blev afholdt i Sydgrønland i september 2013, hvor Fiskeriafdelingen og Naturinstitutet deltog.

På seminaret blev der taget hul på diskussionen af, hvilke muligheder der er for tværsektorielt samarbejde for skov, landbrug, fødevarer, fiskeri, og hvordan der kan udvikles initiativer indenfor arktisk bioøkonomi. Spørgsmålet var også, hvordan vi kan prioritere og understøtte arktiske bioøkonomi-initiativer, og hvordan SNS, NKJ, AG-Fisk, NordGen m.fl. som nordiske organisationer kan samarbejde med lokale aktører og organisationer. Ekskursioner og projektseminar resulterede i en række forslag til fremtidigt samarbejde, herunder:

- Projektsamarbejde mellem Matis og Inuili, fødevaresholen i Narsaq.
- Samarbejde mellem NordGen og lokale aktører indenfor skovtræer, fåreavl og brun bi.
- Forslag om ny workshop, evt. i samarbejde mellem organisationer på Færøerne og Island
- Diskussionens temaer indgår i arbejdet under det islandske formandsskabsprogram i 2014

Konkret udkomme af samarbejdet mellem Inuili og Matis kom til udtryk ved deltagelse og fremvisning af grønlandske produkter ved NordTic konferencen i Island i juni.

3.4 Ny Nordisk Mad.

På området Ny Nordisk Mad arbejder APNN for konsolidering af projektet i Grønland. Rent konkret afholdt APNN en workshop i Narsaq, maj 2014, om Ny Nordisk Mad. Her var formålet at få dannet en arbejdsgruppe, der skal fungere som en slags sparringspartner for Selvstyret i forhold til madpolitikken samt et netværk for deltagerne.

I arbejdsgruppen sidder en gruppe folk, der bredt repræsenterer forskellige sektorer i samfundet. Kommune Kujalleq kommer til at stå for koordineringen af gruppen, og de første par måneder arbejder gruppen på at få flere deltagere fra sektorer, der ikke var repræsenteret i workshoppen; f.eks. fangerne og de store fødevarerproducenter.

I de seneste år har der i Grønland været et stærkt ønske om at øge forbruget af lokale fødevarer; fra forbrugernes, markedets og politikernes side. Netop værdierne i manifestet for Ny Nordisk Mad – både køkkenmanifestet og Aarhusdeklarationen - er stærkt i tråd med, hvad vi prøver at opnå her i landet. Brug af friske, lokale råvarer; som i sidste ende vil kunne styrke lokale fødevarerproducenter samtidig med at sætte yderdistrikterne på landkortet.

Det sidste halvandet års tid har været brugt på at få input fra andre nordiske lande til, hvilken opfølgning der er blevet gjort i forhold til Ny Nordisk Mad. Selvom der er andre logistiske og infrastrukturelle udfordringer i Grønland end i de andre nordiske lande, kan der være organisatoriske mekanismer, vi kan hente inspiration fra.

Specielt har vi været i dialog med Ålands repræsentant i styregruppen om dannelse af en referencegruppe. På Åland har de haft held med at involvere offentlige kantiner, restaurationsbranchen og andre aktører i implementeringen og opfølgningen af Ny Nordisk Mad. Uden at fokusere så meget på de enkelte tiltag i Ny Nordisk Mad vil referencegruppens hovedopgave være at stå for den nationale koordination med direkte forbindelse til Grønlands repræsentant i styregruppen for Ny Nordisk Mad.

Hvordan Grønland kommer til at deltage i Ny Nordisk Mad arbejdet efter 2014, er endnu uvist, da strukturen endnu ikke er blevet fastlagt.

3.5 Veterinær- og levnedsmiddelområdet.

På veterinær- og levnedsmiddelområdet er der blevet udvekslet erfaringer med at formidle vanskelige ernærings – fødevarerikkerhedsmæssige budskaber via hjemmesider, brochurer samt massemedier.

Grønland deltager ikke i egentlige projekter, men indtil videre er der draget nytte af det nordiske netværk bl.a. på vandhygiejnesiden, hvor specielt de norske forhold kan sammenlignes med de

grønlandske; hvor drikkevandsreservoir stort set er baseret på overfladevand med stor risiko for forurening (Eutrofikation).

Målet for fremtiden bør være, at Grønland i stort set alle veterinær- og fødevarerammenhænge bør deltage aktivt i kommende fælles nordiske projekter, idet det som oftest er tale almene problemstillinger, hvor der er åbenbare synergifordele at høste.

3.6 Fangst og Jagt.

Fangst- og jagtafdelingen har flere kerneprojekter finansieret gennem NMR. Det indledende projekt, PISUNA (Piniakkanik sumiiffinni nalunaarsuineq) om lokal dokumentation og forvaltning har haft en bevilling fra NMR i perioden 2009 - 2012, og videreudviklingen af dette projekt er nu støttet af EU-midler. Ansøgningen om et internationalt samarbejde vedrørende brug af lokalviden til at forvalte naturressourcer i Arktis og Norden blev støttet af "NMR-pulje - Samarbeid med Nordens naboer i vest" 2012, og restmidler søges i år i "NMR-pulje - Nordiske politiske initiativ i Arktis".

Havpattedyr og etik

I embedsmandskomiteen for det nordiske fiskerisamarbejde er der blevet fordelt midler til en udredning om de etiske spørgsmål og den offentlige holdning i relation til jagt på marine pattedyr. Udredningen udarbejdes på Islands Universitet og er en del af opfølgning på en konference støttet af midler fra Nordisk Ministerråd, som blev afholdt juni 2012 på Færøerne, *Hunting and Protection of Marine Mammals – A Clash of Cultures?* med deltagelse fra de forskellige medlemslande. Departementets Fangst og Jagtafdeling deltager i referencegruppen under projektbudgettet. Det forventes, at rapporten er færdig i 2014.

NAMMCO

Fiskerisamarbejdet i Nordisk Ministerråd har i maj 2014 besluttet at give bevilling på 227.375 DKK til projektet 'Sjöpattedyr som matvareressurs og ernæringskilde', et projekt som er fremsat af NAMMCO. Fiskerisamarbejdet vurderede projektet som relevant i forhold til den øvrige indsats omkring udnyttelse af marine pattedyr, som Fiskerisamarbejdet har været involveret i. Udover perspektivet om bidrag til fødevareforsyning bør man også være åben overfor de økonomiske perspektiver og betydningen for lokalsamfundene. Projektet er ligeledes blevet tildelt midler fra NORA. Fra APNN deltager Amalie Jessen og Nette Levermann.

3.7 Ministermødet.

Sommermødet for FJLS-Ministre afholdtes i Selfoss, Island den 26. juni. Medlem af Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug var forhindret i at deltage, og Grønland var repræsenteret af Departementschefen.

Globaliseringsinitiativet: Klimaændringernes påvirkning på naturressourcer i Norden

Naalakkersuisoq støtter Generalsekretærens indstilling om at give EK-FJLS(eksekutiv) i opdrag at fastlægge en plan for opfølgning af klimarapportens rekommandationer ('Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation in the Nordic Primary Industries'). Alle landende blev dog sammen enige om, at anbefalinger og key findings fra rapporten må substansbehandles i de faglige embedsmandskomiteer, før der lægges op til MR-FJLS beslutning til næste år.

Bioøkonomi

Naalakkersuisoq støtter Generalsekretærens indstilling vedrørende det videre arbejde for den nordiske bioøkonomi, herunder dannelsen af et nordisk bioøkonomipanel. Ligeledes støttes op om, at de nordiske statsministres deklaration af 27. maj 2014 udgør et solidt grundlag for det videre arbejde, samt at det koordinerende ansvar for bioøkonomiarbejdet fortsat ligger i MR-FJLS. Naalakkersuisoq støtter endvidere op om en strategisk gennemlysning af bioøkonomien og NordForsks planer om et bioøkonomi forskningsprogram.

3.8 Danmarks formandskab og flagskibsprojekter.

Grønland har foreslået to flagskibsprojekter til formandskabet under temaet 'Blå Arktis'. Det ene er 'Nordisk ressourceforvaltning', og det andet er 'Kortlægning af havbundens biodiversitet og sårbarhed i Arktis og Nordatlanten'. Færøerne har foreslået projektet 'Vækst i den blå bioøkonomi' under temaet 'vækst'.

Projektet med kortlægning af havbunden er fremsat af Grønlands Naturinstitut og har til formål at skabe en platform for vidensdeling og udvikling af en fælles nordisk protokol for kortlægning og monitorering af havbundens biodiversitet og sårbarhed. Med den forventede stigning i det maritime aktivitetsniveau i Arktis og Nordatlanten vil der også blive lagt et nyt pres på havmiljøet. Beskyttelse af havenes biodiversitet bliver derfor stadig vigtigere i takt med den voksende kommercielle aktivitet. Der vil være behov for at undersøge, hvordan havmiljøet i Arktis og Nordatlanten reagerer på mere maritim transport og fiskeri. Denne viden om havbundens biodiversitet er essentiel for fremtidig fiskeri- og miljøforvaltning og for det kommercielle fiskeri i form af videnskabelig dokumentation. Viden og erfaring, der indhentes fra Arktis, vil de nordiske lande desuden kunne overføre til andre havområder, hvorved der kan opnås bedre viden om havområderne i hele det nordiske regi.

Projektet bliver støttet med 1,5 mio. DKK over 3 år. Projektet er derudover støttet af NORA. Det er vældig positivt for Grønlands Naturinstitutet, at dette projekt kan gennemføres. Projektet tænkes forankret i både forskning- og FJLS-sektorerne. Evt. med støtte fra miljøsektoren. APNN er tovholder på projektet.

Færøerne varetager formandsskabet i fiskerisamarbejdet i 2015, som de gjorde det senest i 2010. Der er nedsat et kommissorium i samarbejde mellem Danmark, Færøerne og Grønland om fiskerisamarbejdets formandskab i 2015.

Fokus i fiskerisamarbejdet i 2105 bliver vækst i den blå bioøkonomi som flagskibsprojekt, i lige tråd med det islandske formandskabsprogram, men med fokus på bæredygtig og økonomisk vækst i de marine erhverv i Nordatlanten og Arktis. Med flagskibsprojektet følger 4,5 mio. DKK over 3 år.

Projektet "Nordisk Ressourceforvaltning" er en opfølgning af PISUNA og søges gennemført via Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram.

4. Miljø, Natur, Energi og Klima.

4.1. Indledning.

Indenfor Naalakkersuisoq for Miljø og Naturs område har der været deltagelse i en række møder og initiativer i det forløbne år.

Grundet udskrivning af valg var det ikke muligt for tidligere Naalakkersuisoq for Indenrigsanliggender og Miljø at deltage ved årets første miljøministermøde under Nordisk Ministerråd i februar 2013.

Årets 2. nordiske miljøministermøde blev afholdt den 30. oktober (under Nordisk Råds Session 29.-31. oktober). Grønland havde ikke ministerdeltagelse grundet ændringer i regeringskoalitionen kort forinden. Der var således ikke indsat en ny Naalakkersuisoq for Miljø og Natur på tidspunktet for afholdelsen af mødet, hvorfor Grønland kun deltog på embedsmandsniveau. Ved dette miljøministermøde diskuterede de nordiske miljøministre, på grønlandsk initiativ, anvendelsen af terminologi for oprindelige folk under Biodiversitetskonventionen. Som resultat af disse drøftelser leverede de nordiske miljøministre kort efter en fællesudtalelse, som medfører, at de nordiske lande udtrykker et stærkt ønske om, at der snarest muligt tages en beslutning om at ændre terminologien fra "Indigenous and local communities" til fremadrettet at bruge terminologien "indigenous peoples and local communities"³ under Biodiversitetskonventionen og ser frem mod Biodiversitetskonventionens COP 12 i 2014.

Departementet deltog ligeledes i Embedsmandskomiteemødet under sessionen den 30. oktober. Ved dette møde var der i særdeleshed fokus på arbejdsgruppernes arbejdsprogrammer for 2014, afrapportering fra en række projekter samt det kommende IPCC outreach-program.

4.2 Deltagelse i arbejdsgrupperne.

Den Nordiske Arbejdsgruppe til de internationale Klimaforhandlinger (NOAK) har under det nuværende finske formandskab øget sine bestræbelser på at støtte op om de internationale klimaforhandlinger. Baggrunden for dette er, at parterne under klimakonventionens 21. partskonference i 2015 skal enes om en ny global klimaaftale med effekt fra 2020. NOAK-gruppen har ikke forhandlingsmandat, men yder støtte til projektaktiviteter, som understøtter forhandlingsprocessen, og gruppen har i et nyligt udarbejdet arbejdsprogram identificeret en række fællesnordiske prioriteter frem mod 2015.

Grønland deltager aktivt i NOAKs opsøgende møder med relevante forhandlingsgrupper under klimaforhandlingerne. Som forberedelse til COP20, der afholdes i december 2014, er Grønland vært for en række NOAK-møder i Nuuk, der ligeledes får deltagelse af de nordiske chefforhandlere til klimakonventionen.

NOAK faciliterer et årligt møde mellem de nordiske ressortansvarlige ministre for klima under klimaforhandlingerne, og på mødet i Nuuk skal det blandt andet drøftes, hvorledes de nordiske klimaministre under COP20 kan bidrage til at fremme forhandlingsprocessen.

Der blev i september afholdt møde i Klima- og Luftarbejdsgruppen (KoL) i Nuuk. Mødet faldt sammen med besøg af Nordisk Råds Generalsekretær Dagfinn Høybråten, som benyttede lejligheden til at deltage sammen med gruppen i et besøg til et KoL finansieret projekt i Nuuk.

Departementet deltog i et møde under Havgruppens netværk. Havgruppens netværk beskæftiger sig med havmiljøforvaltning og -planlægning og består af en række nationale kontaktpersoner. Departementet for Miljø og Natur deltog i netværkets møde/seminar i efteråret omkring marin fysisk planlægning, også kaldet *marine spatial planning* (MSP). Marin fysisk planlægning handler om at

---

³ "Indigenous peoples". Det afgørende er at udtrykket "Oprindelige folk" anvendes.

planlægge, hvornår og hvor menneskelig aktivitet finder sted på havet. Dette for at sikre, at planlægningen foregår så bæredygtigt som muligt, og hvor alle interessenter er involverede i planlægningen.

5. Familie og Justitsområdet.

5.1 Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK).

Departementet for Familie og Justitsvæsen har den 20. februar 2014 deltaget på et enkelt møde i Nordbuk, siden medlemskabet af komiteen overgik fra kulturområdet.

På mødet blev det drøftet, om Nordbuk skal fortsætte arbejdet med børnefattigdom. På basis af et forstudie blev det besluttet, at der ikke er grundlag for et forskningsprojekt, og at det er nødvendigt at afklare, om et forskningsprojekt er den rigtige måde at arbejde videre med børnefattigdom på.

Rådgiver Eva Englund fra Kulturkontakt Nord præsenterede årsrapporten for Nordbuds støtteordninger i 2013 og fremlagde forslag til forskellige ændringer for støtteprogrammet. Nordbuk godkendte efterfølgende rapporten.

Nordbuk besluttede at igangsætte processen med at udforme en ny, nordisk børne- og ungestrategi. Som grundlag for strategien besluttede Nordbuk at afsætte op til DKK 175.000 for at få udført en ekstern evaluering. Sekretariatet skal udforme en opgavebeskrivelse, som sendes i en kort høringsrunde til Nordbuk. Når opdragsbeskrivelsen er godkendt af Nordbuk, har sekretariatet mandat til at igangsætte arbejdet.

Endvidere blev drøftet ligestillingsintegration på Nordbuds område, den aktuelle børne- og ungdomspolitiske situation i landene samt revidering af arbejdsrutiner i Nordbuk.

Fra grønlandsk side blev der bl.a. gjort opmærksom på, at definitionen af et fattigdomsbegreb må kunne omfatte de unikke grønlandske forhold, hvis et forskningsprojekt om børnefattigdom skal have værdi i grønlandsk sammenhæng, ligesom der blev gjort rede for nuværende og kommende indsats, der har fokus på inddragelse af børn og unge. Fra grønlandsk side blev desuden efterspurgt information om, under hvilke forudsætninger Grønland kan få en ungdomsrepræsentant med i Nordbuk.

5.2 Nordisk Velfærdscenter – ældreområdet.

Departementet har i 2013/2014 deltaget i en ekspertgruppe om ældreomsorg under Nordisk Velfærdscenter med deltagelse af alle nordiske lande og selvstyrende områder.

Det indledende møde blev holdt i dagene 30. september til 1. oktober 2013 i Stockholm. Som en opfølgning på mødet blev der oprettet en ekspertgruppe sammensat af repræsentanter fra de 5 nordiske lande samt de selvstyrende lande. Ekspertgruppen har holdt 2 møder i København i dagene 21.-22. januar samt 7.- 8. april 2014. Næste møde afholdes i København 30. september til 1. oktober 2014, mens det sidste forventes at blive afholdt i løbet af foråret 2015.

Projektet Kvalitet i ældreomsorgen skal bidrage til at samle og sammenstille erfaringer fra de nordiske lande, herunder de tre selvstyrende enheder. De ældre i projektet er personer, som har krydset

de respektive landes pensionsalder. Projektet er afgrænset til ældre, der kræver langtidspleje. Projektet arbejder på at udgive 2 rapporter, hvor den første rapport bliver en kortlægning af ældreomsorgen i Norden, mens den anden rapport skal handle om kvalitet og tilsyn i ældreomsorgen i Norden.

Det centrale fokus i projektet er, at der bliver flere og flere ældre, hvilket også gælder i Grønland. Fokus fra Grønland er, hvordan vi kan udnytte erfaringerne i Norden mht. kvalitet i ældreomsorgen, på alderdomshjemmene, på hjemmeplejen og med henblik hvordan en døgnpleje kan udvikles i Grønland.

5.3 Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik (MR-S) og Embedsmandskomiteen.

På det socialpolitiske område er især grænsehindre blevet et væsentligt tema. Departementet for Familie og Justitsvæsen afventer en afdækning af de barrierer, der kan være mellem de nordiske lande, herunder de selvstyrende lande. I denne sammenhæng skal også foretages en ny vurdering af, hvilke grænsehindre (også betegnet mobilitetshindre) som ønskes afskaffet og bevaret.

5.4 Nordisk konvention om social bistand og sociale tjenester.

Der er i henhold til konventionen nedsat en nordisk bistandsgruppe, som er blevet aktiveret i forbindelse med forberedelse af en revision af konventionen, som blev vedtaget på EK-S møde i november 2013.

Maj 2014 deltog Departementet for Familie og Justitsvæsen i et møde, hvor det blev nærmere afklaret, hvilke emner/spørgsmål der skal arbejdes med som forberedelse til revision af gældende konvention. Der skal udarbejdes en rapport, som skal afleveres januar 2015 med henblik på behandling på EK-S møde februar 2015.

Fra grønlandsk side er gjort opmærksom på, at rapporten og revisionen af konventionen skal tage højde for, at Grønland og Færøerne ikke er medlemmer af EU, hvorfor der skal udvises en særlig omhyggelighed i rapportens beskrivelser og analyser samt udformning af ny konvention.

Den nye socialforsikringskonvention vurderes til at være en god model i forhold til at udforme en ny konvention om social bistand og sociale tjenester.

5.5. Den nordiske socialforsikringsportal.

Departementet for Familie og Justitsvæsen deltager fortsat i redaktionskomiteen, der arbejder med at vedligeholde og forny nordisk socialforsikringsportal. De it-tekniske problemer, som redaktionskomiteen har arbejdet med, er tæt på at være løst.

I forbindelse med den nye nordiske konvention om social sikring er der opstået fornyet interesse for portalen som en væsentlig informationskilde for nordiske borgere, der påtænker flytning til et andet nordisk land.

Komiteen har senest afholdt møder i Oslo i marts 2014 og i Reykjavik i juni 2014.

5.6 Rådet for Nordisk samarbejde om handicap.

Departementet for Familie og Justitsvæsen har den 19. november 2013 deltaget på en handicapkonference i Stockholm mhp. at opsamle viden og inspiration på handicapområdet.

Den 20. november 2013 deltog departementet på et rådsmøde i Rådet for nordisk samarbejde om handicap i Stockholm. På mødet blev en 3-årig handlingsplan på handicapområdet i regi Nordisk Velfærdscenters drøftet. Rådssekretariatet vil udarbejde et oplæg til, hvordan arbejdet kan drøftes i en bredere gruppe end rådet. Rådsmedlemmerne ønsker at forankre handlingsplanen i deres organisationer.

Den 26. og 27. marts 2014 deltog departementet på rådsmøde i Rådet for nordisk samarbejde om handicap i Reykjavik. På mødet blev det foreløbige materiale til at udarbejde en 3-årig handlingsplan på handicapområdet præsenteret og debatteret. Endvidere blev rådets interne organisering og en kommunikationsplan drøftet på mødet.

5.7 Nordisk Velfærdscenter (NVC) – plejefamilieområdet

Departementet har den 24. oktober 2013 deltaget på et referencegruppemøde i forbindelse med det nordiske projekt ”Fokus på barnet i plejefamilien”.

Projektet kan sammenfattende opdeles i 3 hovedområder, og det beskrives i projektoplægget således:

1. Inden placering i plejefamilien kan der blive tale om en screening af den fysiske og psykiske sundhed. Test af læse og skrivefærdighed. Det vil også blive muligt at medtage forskning om de personer, som man akut må tage sig af samt traumatiserede børn. Muligvis kan forskning i placering hos slægtninge sammenholdt med almindelige plejefamilier præsenteres.
2. I forbindelse med anbringelsen vil et program for støtte i skolen, som er testet i Norden, blive præsenteret. Det sammen gælder forskning i og praktiske eksempler på støtte til plejeforældre med henblik på at forhindre psykiske sammenbrud.
3. Efter placeringen hos plejefamilien kan der præsenteres et danske eksempel på opfølgning (Turf Böcker Jakobsen). Der vil være eksempler fra de nordiske lande på, hvordan man rent praktisk gør det lettere for anbragte unge at overgå til voksenlivet. Der organiseres arrangementer med nordiske unge, og deltagerne skal her selv komme med forslag til forbedringer. Disse forslag vil indgå i rapporten. Eventuelt kan der blive tale om at producere en film afhængig af hvilken finansiering projektet får.

Departementet har efterfølgende trukket sig ud af projektet, da det ikke vurderes at egne sig med forholdene på plejefamilieområdet i Grønland.

5.8 Nordisk Ministerråd for Lovsamarbejde.

Naalakkersuisoq for Familie- og Justitsvæsen deltog den 29. september – 1. oktober 2013 på møde i Nordisk Ministerråd for Lovsamarbejde (MR-LOV). Fra Departementet for Familie og Justitsvæsen deltog på embedsmandsniveau. Indledningsvist var der orientering fra de enkelte lande. Grønland orienterede om, at der var afholdt valg i april 2013, og at justitsområdet fortsat er underlagt dansk jurisdiktion. Der blev videre orienteret om, at Grønland har en af de højeste kriminalitetsrater i verden, og at der især er mange overgreb mod børn (og kvinder), og at politiet derfor har iværksat en række præventive tiltag.

På mødet blev der fremlagt præsentationer om kriminalitet på internettet. På denne baggrund besluttede MR-LOV at bede Nordisk Ministerråds Embedsmandskomite for Lovsamarbejde (EK-LOV) at nedsætte et straffeudvalg, der skal overveje, om der er behov for at foretage yderligere med hensyn til bekæmpelse af kriminalitet på nettet. Med afsæt i hændelserne den 22. juli 2011 i Oslo og på Utøya blev terrorbekæmpelse også drøftet på mødet. Der er i den forbindelse nedsat en ministergruppe om bekæmpelse af terror m.v. under Nordisk Ministerråd.

Yderligere drøftede MR-LOV problemstillinger vedrørende organiseret kriminalitet og bandekriminalitet med afsæt i et oplæg fra Island, ligesom vilkår for kvinder, som afsoner fængselsstraf, blev debatteret. På mødet deltog også chefer for de respektive landes kriminalforsorg. Grønlands kriminalforsorg var imidlertid ikke repræsenteret ved mødet.

I ministerrådets embedsmandskomite indgår også sekretariatet Lovkontor. På det seneste møde har man bl.a. aftalt at snittet til arbejdet i Grænsehindringsrådet skal indgå i komiteens kommende arbejdsprogram, idet det henhører under de nationale lovfunktioner at drøfte og eventuelt fremsætte forslag til ændring af de grænsehindringsproblemer i de nordiske lovgivninger, som Grænsehindringsrådet måtte identificere.

I den forbindelse har der også været bilaterale drøftelse om et samarbejde mellem Naalakkersuisuts Lovafdeling og den grønlandske repræsentant i Grænsehindringsrådet.

6. Sundhed og infrastruktur.

6.1 Ministermødet i MR-S (Ministerrådet for Social og sundhed) vedrørende sundhedsområdet.

Ministerrådet for Social og Sundhed måtte i år aflyse deres møde på Island den 11. - 12. juni grundet for få deltagende ministre til at danne beslutningsgrundlag. På mødet skulle Bo Könbergs rapport og forslag til det fremtidige nordiske sundhedssamarbejde være præsenteret, og der skulle diskuteres hvilke punkter man på nuværende tidspunkt ønsker at prioritere og arbejde videre med. Dette udsættes til et møde i efteråret 2014. Naalakkersuisoq for Sundhed og Infrastruktur deltog i stedet i et planlagt møde mellem de vestnordiske sundhedsministre.

6.2 Patientsikkerhed.

Patientsikkerhed er et prioriteret område i Grønland, som det er i de øvrige nordiske lande. MR-S nedsatte i sensommeren 2013 en arbejdsgruppe. Arbejdet i gruppen kan bidrage til, at der sættes fokus på bl.a. arbejdsgange og procedurer med henblik på at højne patientsikkerheden, hvorfor det prioriteres af Departementet for Sundhed og Infrastruktur. Departementet er repræsenteret i gruppen og har deltaget i afholdte møder. Arbejdet med at højne patientsikkerheden i sundhedsvæsenet indebærer, at man laver registreringer, opgørelser og opfølgninger for de indikatorer, der siger noget om patientsikkerhed som f.eks. utilsigtede hændelser. For nuværende foregår dette ikke systematisk. Desuden opleves der ofte problemer i forhold til, at vi har for lille et patientgrundlag.

6.3 Nordisk Rusmiddelseminar.

Nordisk Rusmiddelseminar 2014 afholdes i Trondheim i Norge. Norge har valgt at integrere seminaret med Nordisk folkehelsekonference, som afholdes i dagene fra den 26. - 29. august.

Temaerne for dette års seminar bliver cannabis og unge, information og kommunikation, alkoholforbrug og udvikling i Norden og rusmiddelforebyggende arbejde i de nordiske lande. Der vil være 2 deltagere fra Grønland.

6.4 Nordisk tjenestemandsgruppe for alkoholområdet.

Departementet deltager på foranledning af Naalakkersuisoq for Sundhed og Infrastruktur aktivt i tjenestemandsgruppen og deltog i mødet den 13. marts 2014 i Reykjavik. På mødet var der en gensidig orientering om aktuelle arbejder i de nordiske lande og selvstyreende lande samt en gennemgang af mandatet for arbejdsgruppen. Yderligere var der en gennemgang af udvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakspolitik i Norden – 12 rekommandationer. Nordisk tjenestemandsgruppe udarbejder en indstilling til det kommende EK-S møde i april, hvor punktet skal behandles inden det kommer på ministerniveau.

Mødet gav en status på nationale arbejder samt status på samarbejde på EU og WHO plan. Idet alkoholmisbrug er den største udfordring for folkesundheden i Grønland, har det været værdifuldt at få et overblik over, hvor vi har områder af fælles interesse, og hvor Grønland kan samarbejde omkring metodeudvikling.

6.5 Vestnordisk samarbejde på sundhedsområdet.

De vestnordiske sundhedsministre mødtes på Island den 10. juni, hvor de underskrev en samarbejdsaftale mellem de tre lande - Island, Færøerne og Grønland. Aftalen har til formål at styrke og udvikle samarbejdet indenfor sundhedsområdet. Overordnet er der lagt op til at fremme samarbejdet gennem årlige møder, dialog, udveksling af ideer og vidensudvikling. Ministrene kan nedsætte arbejdsgrupper og udvalg til at afdække eller initiere indsatser projekter og lignende indenfor Sundhedsområdet.

6.6. Grænsehindringer-

Der er en arbejdsgruppe vedrørende grænsehindringer, som det hidtil ikke har været relevant for departementet at deltage i. Arbejdet i gruppen følges dog tæt af medarbejdere i departementet. Der vil fremover også være et samarbejde med Grønlands repræsentant i Grænsehindringsrådet jvf punkt 1.5.

6.7. Telemedicinske velfærdsløsninger (E-Helse).

Departementet for Sundhed og Infrastruktur har deltaget i E-Helse gruppemøderne det sidste år via telefon. Det overvejes i øjeblikket, om departementet har ressourcer til at deltage i en af arbejdsgrupperne. E-Helse gruppen har afholdt møde i maj, hvor mandat og budget blev afklaret for de næste år. I mødet deltog også arbejdsgrupperne Forskning, Recept og Jura. På receptområdet er de deltagende lande på forskellige stadier. Danmark, Finland og Sverige deltager i EUs receptsamarbejde, **European Patients Smarts Open Services (epSOS)**⁴, der afsluttes i juni 2014. Dog vil der fortsat blive arbejdet videre med epSOS.

---

⁴ **epSOS**: Der er tale om et elektronisk system som bruges til at dele sundhedsoplysninger mellem lande i Europa.

Der er et igangværende arbejde omkring sPrescription (elektronisk recept)⁵. Samarbejdet skal analysere og afklare forskelle i databehov og regelværk. Grønland har desværre ikke haft ressourcer til at deltage i dette arbejde.

6.8 Danmarks Formandskab for NMR15 - Samarbejde med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Departementet for Sundhed og Infrastruktur har været i dialog med det danske ministerium angående deres sektorprogram. Der er afleveret bidrag til dette, som er indarbejdet i programmet.

Vi er desuden i dialog angående afholdelse af MR-S i 2015. Det planlægges, at mødet afholdes i Ilulissat. Det danske ministerium står overordnet for mødet, mens vi i departementet hjælper med den praktiske planlægning.

7. Erhverv og arbejdsmarked.

7.1. Indledning.

Grønland deltager fra efteråret 2013 fast i Embedsmandskomiteen for Arbejdsliv og Arbejdsudvalget for arbejdsliv med det formål at styrke videns- og erfaringsudvekslingen med de øvrige nordiske lande.

Interessen for Grønlands aktuelle udvikling er stor og især fokuseret omkring Grønlands kommende udvinding af råstoffer og brugen af arbejdskraft i forbindelse med dette. I den anledning har præsentationer af de geografiske udfordringer samt arbejdsmarkedsforhold i Grønland indenfor fx dagpengeområdet, opkvalificering og ledighedsbekæmpelse haft stor bevågenhed og har bidraget til en bredere forståelse af de problemstillinger og valg den grønlandske befolkning står overfor i disse år. Det er derfor vigtigt, at Grønland fortsat er repræsenteret i begge grupper, så forestillinger og misforståelser, der især skyldes ret ensidige beskrivelser i dansk presse, kan ryddes af vejen på embedsmandsniveau.

7.2 Møde- og udgivelsesaktivitet.

Der har været afholdt en række møder i begge grupper i det første halvår af 2014 samt en 40-års jubilæumskonference for samarbejdet indenfor arbejdslivsområdet i maj 2014 på Island. Årets mødeaktivitet ligger på cirka et møde pr. kvartal i begge grupper.

Der er i foråret 2014 udgivet rapporter og undersøgelser af best practice indenfor opkvalificering og ungdomsledighed. Rapporterne har ikke haft modtagere i Grønland i væsentligt omfang. Der er dog rettet op på dette i det forløbne halvår. Rapporterne og de kortfattede hovedkonklusioner (pixi-udgaver) udkommer på de nordiske hovedsprog, men ikke grønlandsk. I de kommende år vil den grønlandske repræsentant undersøge muligheden for at få oversat visse af de mere eksempelorienterede udgivelser med henblik på at videregive erfaringer fra andre nordiske lande.

7.3 Ny prioritering af beskæftigelsesindsatser.

---

⁵ Den elektroniske recept kan anvendes nationalt samt i Europa

I forbindelse med det svenske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2013 blev der den 16. maj 2013 afholdt en konference i Stockholm, hvor bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed var på dagsordenen. Ungdomsarbejdsløsheden er også høj i Grønland, og gruppen er særligt udsat, fordi mange mangler afgangseksamener i de grundliggende skolefag.

I foråret 2014 er der udarbejdet en omfattende analyse af og strategi for bekæmpelse af den grønlandske arbejdsløshed, og delelementer af denne har løbende været præsenteret på møder i EK-A og arbejdsudvalget.

I forbindelse med beskæftigelsesstrategiens ni indsatsområder er lavet en implementeringsplan for de kommende 3 år, som lægger vægten på de grupper, som man nu ved har den største ledighed, nemlig unge under 29 år, ufaglærte, som skal opkvalificeres til specialarbejderfunktioner og udvikling af nye tilbud til arbejdssøgende, som ikke er jobparate (matchgruppe 2 og 3).

Grønland er i forbindelse med dette aktuelt udtrådt af Netværk for voksnes læring, NVL, som har fokus på realkompetencevurdering, for at kunne fokusere på de omtalte grupper.

7.4. Erhvervsområdet.

departementet følger arbejdet i embedsmandskomiteen og der var i 2013 stor fokus på at udarbejde ”Nordisk Samarbejdsprogram for Innovations- og Erhvervspolitikken 2014-2017”.

Visionen er et Norden som foregangsregion for bæredygtig vækst. Samarbejdsprogrammet skal lede til aktiviteter der skaber merværdi ved at de gennemføres på nordisk niveau og ikke nationalt.

Fem prioriterede områder – de såkaldte Fyrtårnsprojekter - vil have særlig fokus i perioden:

- Nordisk partnerskab for entreprenørskab og finansiering (ordfører land: Island),
- Innovative nordiske digitale løsninger (ordføre land: Danmark),
- Nordic Built 2.0 (ordføre land: Danmark),
- Innovative nordiske velfærds løsninger (ordfører land: Norge) og
- Nordisk partnerskab for ekspansion af kulturelle og kreative virksomheder (ordførerland Finland).

Projekterne igangsættes i efteråret 2014 og relevante grønlandske organisationer vil blive inviteret med.

En lang række grønlandske virksomheder og institutioner har været inddraget i projekter som er støttet af Nordatlantsamarbejdet (NORA). En liste over disse projekter er opført i bilag til nærværende redegørelse

8. Finans- og indenrigsområdet.

Departementet for Finanser og Indenrigsanliggender har i 2013 ikke deltaget i nogle møder eller projekter.

Når det gælder den nordiske tjenestemandsudveksling viser rapporteringer fra 2013, at Grønland har givet 5 stipendier. Af disse var en fra Qeqqata Kommunia, to fra Kommuneqarfik Sermersooq og to fra Grønlands Selvstyre. Alle stipendiater valgte en udvekslingsinstitution i Danmark. Generelt om den nordiske tjenestemandsudveksling kan siges, at stipendiaterne har fået kompetenceud-

vikling, nye perspektiver og nye netværk. Stipendiaterne har været i stand til at bidrage med viden til den modtagne myndighed og medbragte ny viden til deres egen organisation.

Bilag til Nordisk redegørelse 2014.

NORA støttede projekter i 2013 i alt 8 projekter med grønlandsk deltagelse.

I alt 8 projekter med grønlandsk deltagelse fik bevilliget midler i 2013:

1. Emne: Undersøgelse af den atlantiske makrelbestand.

Partner: Grønlands Naturinstitut.

2. Emne: Geoturisme i NORA regionen.

Partnere: Blue Ice Explorers, Ilulissat Kangia Isfjord (associeret partner).

3. Emne: Arctic Expedition Cruise Forum.

Partner: Visit Greenland

4. Emne: Erik den Røde – Fælles Nordatlantisk kulturarv.

Partnere: Kommune Kujalleq, Greenland Sagalands, Hotel Qaqortoq, Hoover Travel Greenland, Nanortalik Tourism Centre, Museet i Qaqortoq.

5. Emne: Netværk omkring oplæring og uddannelse indenfor olie og gas, sikkerhed og miljø.

Partner: Sanaartornermik Ilinniarfik.

6. Emne: Græsarter og Klimatilpasning.

Partner: Konsulenttjenesten for Landbrug.

7. Emne: Brugermanual til hvalfangst.

Partner: NAMMCO.

8. Emne: Etablering af netværk mellem fem *business support centers*.

Partner: Qeqqata Erhvervsråd (Arctic Circle Business).

Bilag 2. Ressortfordeling vedrørende Naalakkersuisuts deltagelse i de 11 Ministerråd i nordisk ministerråds samarbejdet.

Formand for Naalakkersuisut & Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender.	Aleqa Hammond	Nordisk statsministtermøder og Nordisk Råd. ⁶
Naalakkersuisoq for Sundhed og Infrastruktur	Steen Lyng	Nordisk Ministerråd for Social og Sundhed (MR-S). Vedr. ⁷ Sundhedsområdet
Naalakkersuisoq for Miljø, Natur og Nordisk samarbejde	Kim Kielsen	Nordisk Ministerråd Samarbejdsministrene (MR-SAM) Nordisk Ministerråd for Miljø (MR-M) Nordisk Ministerråd for Erhverv, Energi og Regional. (MR-NER) Vedr. Energi
Naalakkersuisoq for Finanser og Indenrigsanliggender.	Vittus Qujaukitsoq	Nordisk Ministerråd for Finans. (MR-Finans og Bæredygtig udvikling)
Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug	Finn Karlsen	Nordisk Ministerråd for Fiskeri, Jordbrug, Skovbrug og Levnedsmidler. (MR-FJSL)
Naalakkersuisoq for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked	Jens-Erik Kirkegaard	Nordisk Ministerråd for Næring (Erhverv), Energi og Regional. (MR-NER) Vedr. Erhverv og Regionaludvikling. Nordisk Ministerråd for Arbejdsmarked. (MR-A)
Naalakkersuisoq for Familie og Justitsvæsen.	Martha Lund Olsen	Nordisk Ministerråd for Social og Sundhed (MR-S). Vedr. Socialområdet Ministerrådet for Justitsområdet. (MR-JUR)
Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling	Nick Nielsen	Nordisk Ministerråd for Uddannelse og forskning (MR-U). Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K). Nordisk Ministerråd for ligestilling. (MR-Ligestilling)
Naalakkersuisoq for Boliger	Siverth K. Heilmann	Nordisk Ministerråd for Næring (Erhverv), Energi og Regional. (MR-NER) Vedr. Planlægning (regional)

⁶ Alle medlemmer af Naalakkersuisut har taleret i Nordisk Råd.

⁷ Dette angiver at det pågældende medlem af Naalakkersuisut er ansvarlig for den del af ministerrådets virke.